

AUSGRABUNGEN

in Westfalen-Lippe

UND FUNDE

16

LWL

Für die Menschen.
Für Westfalen-Lippe.

Inhalt

- 3 Prolog
- 5 **Der mittelalterliche Siedlungsplatz von Brilon-Alme, Hochsauerlandkreis. Auswertung der archäologischen Ausgrabung in den Jahren 1998–1999**
Andreas Knäpper
- 113 **Des sey ein alt werck. Die Montanregion zwischen Rhein, Lippe und Lahn bis zum 14. Jahrhundert**
Manuel Zeiler, Jennifer Garner und Rolf Golze
- 245 **Eisenzeitliche Siedlungsspuren auf dem Gräberfeld von Porta Westfalica-Barkhausen, Kreis Minden-Lübbecke**
Johannes W. Glaw
- 267 **Gruben, Gräber und ein Reiter – der mehrperiodige Fundplatz von Löhne-Gohfeld, Kreis Herford**
Julia Hallenkamp-Lumpe
- 393 **Menschlicher Leichenbrand aus 14 Gräbern des Brandgräberfeldes von Löhne-Gohfeld, Kreis Herford**
Silke Grefen-Peters
- 417 **Der Krieger und seine Schilde – drei frühmittelalterliche Bestattungen aus Bergkamen, Kreis Unna**
Eva Cichy, Ulrich Lehmann

FAH

FASCICULI ARCHAEOLOGIAE HISTORICAE

fasciculus XXXV : 2022

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY POLISH ACADEMY OF SCIENCES
POLISH ACADEMY OF SCIENCES · ŁÓDŹ BRANCH
PL ISSN 0860 - 0007

CONTENTS

EDITORIAL

- Lukasz Antosik, Joanna Słomska-Bolonek*
Jubilee of Scientific Activity of Professor Jerzy Maik 7
- Witold Świątosławski*
50 Years of Archaeological Research by Jerzy Maik, not only on Ancient Textiles 23

ARTICLES

- Bartłomiej Gruszka*
Stronghold and Its Hinterland on the Basis of Klenica Settlement Complex, Lubuskie Voivodeship – A Summary
of Studies to Date 27
- Sławomir Wadył*
Spatial Use and Structure of Fortifications of the Early Medieval Stronghold at Pasy in the Masurian Lakeland 43
- Pavel Drnovský*
High Medieval Fortifications in Villages near Hradec Králové. Manorial Residences of Lower Nobility in East Bohemia 55
- Radosław Zdaniewicz, Monika Michnik*
Archaeological Survey of the Relics of Early Modern Manor Complexes in Kozłów, in the Region of Upper Silesia 71
- Arkadiusz Michalak*
Castrum Lubenov. Calamity of the Tower Castle in Lubrza 93
- Tomasz Kurasiański*
In Roofs, Walls and Towers. About the Apotropaic Properties Attributes in the Middle Ages and Modern Times,
the so called Thunderstones (Magic-Spatial Aspects) 109

MATERIALS AND DISCOVERIES

- Kalina Skóra, Piotr Strzyż, Jan Szymczak*
Bull of Antipope John XXIII found in Mierzyn, Central Poland 131
- Ewelina Imiołczyk, Radosław Zdaniewicz*
A Find of a Bronze Macehead from the Kraków-Częstochowa Upland in Poland 147

ESSAYS, REVIEWS, AND POLEMICS

- Aleksander Boldyrew*
Review of Krzysztof J. Czyżewski, Rafał Ochęduszko, *Zbroja młodzieńcza Zygmunta Augusta w zbiorach Zamku
Królewskiego na Wawelu / Armour for the Young King Sigismund Augustus in the Wavel Royal Castle Collection.*
Wydawnictwo Zamku Królewskiego na Wawelu. Kraków 2022, pp. 140 161
- Piotr Strzyż*
Review of Daniel Gosk, *Średniowieczne kapaliny z ziem polskich na tle Europejskim / Medieval Kettle Hats
in Poland as compared to Europe.* Muzeum Zamkowe w Malborku, Malbork 2022, pp. 472 165

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES
PL ISSN 0860-0007, E-ISSN 2719-7069
DOI: 10.23858/FAH

FASCICULI ARCHAEOLOGIAE HISTORICAE

Fasciculus 36

Studies
of Jewish Archaeology
of Medieval
and Post-medieval Europe

ARTICLES

7

Philippe Blanchard, Jérôme Livet, Valentina Di Stefano

Archaeological Interventions in Medieval Jewish Cemeteries in Western Europe

29

Magdalena Bis

The State of Archaeological Research on Jewish Cemeteries in Central Europe. A New Approach

63

Kalina Skóra

'Houses of Graves' of Central-East Europe: Archaeology about Jewish Funeral Rituals

99

Wojciech Bis, Wiesław Więckowski

Archaeological Aspects of Jewish Burial Rite. History, Archaeological Excavation and Verification of Two Jewish Cemeteries – Warsaw's Bródno and Węgrów, Mazovia (Poland)

119

Aleksander Limisiewicz, Jerzy Kichler, Agnieszka Jabłońska

Jewish Cemetery at Gwarna Street (former Claassenstrasse) in Wrocław: Excavation Report from 2017 and Opportunities for Rescue and Commemoration

135

Dariusz Rozmus

Die Bestandsaufnahme jüdischer Friedhöfe und ihrer Relikte zwischen Oberschlesien und Kleinpolen – ausgewählte Fragen

MATERIALS AND DISCOVERIES

145

Tereza Holasová

The Oldest Jewish Cemetery in Prostějov (Czechia) in the View of Archaeological Research

161

Karin Sczech

Der mittelalterliche jüdische Friedhof in Erfurt

169

Artur Ginter, Judyta Ginter

The *Ohel* of Israel Joshua Trunk in the Jewish Cemetery in Kutno (Poland)

179

Szymon Lenarczyk, Zofia Kowarska

Archaeological Research at the Jewish Cemetery on Okopowa Street in Warsaw. Preliminary Results of Fieldwork Carried out in the Area of Plot 1 in the years 2020–2021

193

Paul Barford

Judaica as Portable Antiquities in England and Wales

205

Radosław Zdaniewicz

***Nulla sed vivit in memoria.* Archaeological Prospecting of the Relics of the Synagogue in Mikołów in Upper Silesia**

ESSAYS, REVIEWS, AND POLEMICS

211

Magdalena Sugalska

How Cooperation between Archaeologists and Art Conservators helps us Discover More Information: Archaeological Investigations at the Jewish Cemetery on Okopowa Street in Warsaw

223

Aleksandra Namysło

A Task and a Challenge for Several Generations of Researchers. Some Remarks on “The Legal and Research Challenges of Jewish Archaeology” by Dariusz Rozmus (“Prawne i badawcze wyzwania archeologii żydowskiej”. Oficyna Wydawnicza Humanitas. Sosnowiec 2022).

Tom 2 / 2023

Górnośląskie Raporty Archeologiczne

9

Od redakcji

Sprawozdania

13

Lidia Kamyszek, Leszek Żygadło

Osada ze śladami produkcji hutniczej ze stanowiska 426 w Raciborzu

25

Lidia Kamyszek, Aleksandra Pankiewicz, Leszek Żygadło

Osada z okresu wczesnego średniowiecza ze stanowiska 426 w Raciborzu

45

Grzegorz Bąk-Pryc

Pozostałości osadnictwa średniowiecznego przy ul. Armii Krajowej w Pyskowicach

49

Bożena Chorąży, Bogusław Chorąży

Wyniki badań archeologicznych w kaplicy pw. św. Anny przy zamku książąt Sułkowskich w Bielsku-Białej

65

Iwona Młodkowska-Przepiórowska

Odkrycie drogi o drewnianej nawierzchni w miejscowości Święta Anna w pow. częstochowskim

77

Marcin Rezner, Wiktoria Stangret, Romuald Turakiewicz

Ratownicze badania archeologiczne przy północnej pierzei raciborskiego Rynku

87

Radosław Zdaniewicz

Badania archeologiczne przy kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego przy ul. Kozielskiej i Daszyńskiego w Gliwicach

93

Monika Michnik, Tomasz Zamysłowski, Radosław Zdaniewicz

Badania archeologiczne przy budowie zachodniej obwodnicy Gliwic w 2019 roku

Artykuły problemowe i opracowania

105

Zofia Rózok

Zabytki krzemienne ze stanowiska 1 w Ciochowicach, pow. gliwicki, a aktywność łowców-zbieraczy na przełomie schyłkowego paleolitu i mezolitu na terenie dorzecza rzeki Kłodnicy

109

Małgorzata Kurgan-Przybylska

Groby kultury malickiej ze stanowiska 13 w Samborowicach, gm. Pietrowice Wielkie, pow. raciborski, woj. śląskie

119

Małgorzata Kurgan-Przybylska

Kamienna siekierka z miejscowości Lubie, gm. Zbrosławice, pow. tarnogórski, woj. śląskie

125

Przemysław Duleba, Jacek Soida, Piotr Wysocki

Nowe znaleziska monet rzymskich z dorzecza Psiny i Troi

133

Wojciech Kawka

Zabytki skórzane z grodziska w Bestwinie, pow. bielski

145

Wojciech Kawka

Kopiec graniczny „Jawor” w Woźnikach, pow. lubliniecki

153

Radosław Zdaniewicz, Grzegorz Żabiński

Tłok pieczętny z okolic Żernicy na Górnym Śląsku

159

Łukasz Antosik

Nowożytny tkaniny z badań archeologicznych prowadzonych w rejonie Kaplicy Katechetycznej w Kluczborku

165

Renata Ablamowicz

Zwierzęce szczątki kostne z grodziska w Ciochowicach, pow. gliwicki, woj. śląskie

175

Dawid Sych, Radosław Biel

Popularyzacja archeologii w internecie na Górnym Śląsku

Kronika

185

Renata Ablamowicz

***Bliskie, lecz z dalekiego świata. Historia udomowienia ssaków.* Wystawa w Muzeum Śląskim w Katowicach**

189

Radosław Liwoch

***Ukraina przed wiekami* w Muzeum Miejskim „Szttygarka” w Dąbrowie Górniczej (VI–IX 2020 rok)**

193

Dorota Podyma, Beata Badura

***Najcenniejsze* – ekspozycja czasowa w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu**

199

Magdalena Wieczorek-Szmal, Maciej Kosiński

***Historia Częstochowy – miasta nad Wartą* – nowa ekspozycja stała w Muzeum Częstochowskim**

203

Monika Michnik

Dwutomowa monografia pt. „Cmentarzysko z wczesnej epoki żelaza w Świbiu na Górnym Śląsku”

207

Afilacje

HISTORICKÉ SKLO · 3

SBORNÍK PRO DĚJINY SKLA

2003

Obsah

Předmluva	5
Dedikace Olze Drahotové	6
 <i>Renesanční sklo v Čechách a na Moravě</i>	
Úvodní zpráva o archeologických nálezech renesančních skel z Pražského hradu	9
<i>Jana Veselá</i>	
Renesanční sklo z pražských archeologických výzkumů	21
<i>Jaroslav Podliska</i>	
Nálezy renesančního skla z Pouzdřan, okr. Břeclav	35
<i>Hedvika Sedláčková</i>	
Soupis lokalit s archeologickými nálezy renesančního skla (1500-1650) v Čechách a na Moravě	47
<i>Hedvika Sedláčková</i>	
 <i>Krátké články</i>	
Pravěké sklo ve sbírkách Městského muzea v Čelákovících	71
<i>Jaroslav Špaček, Natálie Venclová</i>	
O nově objevených sklárnách v Krušných horách	81
<i>Eva Černá</i>	
Nálezy skla z archeologických výzkumů v Kadani v letech 1999 - 2001	91
<i>Lukáš Gál</i>	
Neznámá renesanční sklářská huť na k. ú. Horní Světlá na Českolipsku	95
<i>Michal Gelnar</i>	
Nálezy skel při archeologických výzkumech na Dómském vrchu v Litoměřicích v letech 1999 až 2001	99
<i>Oldřich Kotyza, Milan Sýkora</i>	
Soubor renesančního skla z táborského domu čp. 308 (předběžné sdělení)	103
<i>Rudolf Krajíc</i>	
 <i>Analýzy, geofyzika, konzervace</i>	
Příčiny koroze mozaiky „Poslední soud“ na chrámu sv. Víta v Praze	111
<i>Karel Jurek, Vratislav Peřina</i>	

Geofyzikální průzkum zaniklé sklářské huti Gabrielina Huť, okr. Chomutov	119
<i>Roman Křivánek</i>	
Průzkum archeologických skel před konzervací	127
<i>Aranka Daňková, Alena Šilhová</i>	
 Zprávy	
Vzpomínka na kolegyni Zdeny Himmelovou	139
<i>Eva Černá</i>	

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE
W GDANSKU

POMORANIA ANTIQUA

T. XXX

SPIS TREŚCI

R O Z P R A W Y

ALEKSANDRA PUDŁO, ROBERT DĄBROWSKI

Nowe spojrzenie na przemiany demograficzne i morfologiczne ludności
kultury oksywijskiej i wielbarskiej z Pruszcza Gdańskiego 7

JACEK WYSOCKI, MAGDALENA ŻUREK

Gospodarka wodą na terenie Prus w późnym średniowieczu
i wczesnej nowożytności. Wstęp do problematyki 35

M A T E R I A Ł Y

MARCEL BARTCZAK, PAWEŁ ZAWILSKI

Grociki kościane ze stanowiska Markowice 9, gm. Strzelno, pow. mogileński,
woj. kujawsko-pomorskie 69

MARTA WOŁYŃSKA

W poszukiwaniu straconego czasu... Kilka słów o kluczykach do zegarków
kieszonkowych z wykopalisk na placu Stary Rynek w Słupsku 87

KATARZYNA ZDEB, MAGDALENA ŻUREK, JACEK ADAMIEC

Badania georadarowe przeprowadzone w kościele św. Jana Chrzciciela
w Malborku i możliwości ich zastosowania w pracach
konserwatorsko-renowatorskich i archeologicznych 103

PAWEŁ LITWINIENKO

Cyfrowa rekonstrukcja kadłuba wczesnośredniowiecznej łodzi bojowej
Puck 2 ze stanowiska port średniowieczny w Pucku 115

TOMASZ BEDNARZ

Badania archeologiczne XVII-wiecznego wraka F53.15 *Rudowiec*
z Zatoki Gdańskiej i jego identyfikacja 133

IWONA WOJCIECHOWSKA

Przedmioty związane z oświetleniem wnętrz odkryte podczas badań
archeologicznych w Stargardzie 161

H I S T O R I A   A R C H E O L O G I I

ANNA STROBIN

U podnóża Pachołka. Zapomniane cmentarzysko kultury oksywskiej
i wielbarskiej w Gdańsku-Oliwie, stan. 4 (dawn. Oliva, Kr. Danziger Höhe) ... 203

TADEUSZ GRABARCZYK

Archeologia w działalności Towarzystwa Przyrodniczego w Gdańsku
i jego prekursorzy 243

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE
W GDANSKU

POMORANIA ANTIQUA

T. XXXI

SPIS TREŚCI

S T U D I A

- STANISŁAW KUKAWKA, JOLANTA MAŁECKA-KUKAWKA
Kultura pucharów lejkowatych na obszarze dawnych Prus Wschodnich
(w świetle źródeł ceramicznych) 7

M A T E R I A Ł Y

- RADOSŁAW JANIĄK, DANIEL KAZNODZIEJ, ŁUKASZ TRZCIŃSKI
Osada z wczesnej epoki żelaza w Czarnoszycach stanowisko 6, gm. Człuchów.. 41
- KATARZYNA INGA MICHALAK, ŁUKASZ POŁCZYŃSKI
Wyniki ratowniczych badań wykopaliskowych w Swarzewie stan. 41,
gm. Władysławowo 65
- ANNA REMBISZ-LUBIEJEWSKA, PAWEŁ ROZMARYNOWSKI
Pozostałości osadnictwa z wczesnej epoki żelaza i wczesnego średniowiecza
odkryte w Wicku, pow. lęborski, stan. 2 (AZP 5-34/10) 87
- MAGDALENA ŻUREK
Zamek krzyżacki w Miłomłynie w świetle badań archeologicznych 111
- BOGUSZ WASIK
Zamek w Sztumie w świetle badań archeologiczno-architektonicznych
z 2021 roku 125
- KATARZYNA ZDEB, MAGDALENA ŻUREK, JACEK ADAMIEC
Bazylika archikatedralna Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
i św. Andrzeja we Fromborku w świetle badań georadarowych 147
- ANNA SIWIAK
Posadzki ceramiczne z przyrynkowej kamienicy rodziny Łochowskich
w Bydgoszczy 165

M I S C E L A N E A

- STEFAN STASZEWSKI, PIOTR FUDZIŃSKI
Siekierka typu Kopaniewo z terenu miasta Reda 179
- KRZYSZTOF KURZYK, ALEKSANDRA LITWINENKO
Gwizdek (?) z poroża z Wyspy Sobieszewskiej w Gdańsku 189

W S P O M N I E N I E

DANUTA KRÓL

Profesor dr hab. Romuald Schild (1936–2021) 201

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE
W GDAŃSKU

POMORANIA ANTIQUA

T. XXXII

SPIS TREŚCI

S T U D I A

PIOTR KALKA

Prawne, kulturowe i etyczne aspekty eksponowania szczątków ludzkich w muzeach 7

KAZIMIERZ GRAŻAWSKI

Rybołówstwo i konsumpcja ryb w ziemi chełmińskiej na podstawie źródeł archeologicznych i historycznych. Szkic do tematu..... 39

M A T E R I A Ł Y

WOJCIECH SIWIAK

Siekierka z wczesnej epoki brązu z Topolna, powiat świecki 55

HANNA POŁEĆ

Pozostałości obozowiska ludności kultury łużyckiej w Browinie (stan. 4), pow. toruński..... 65

AGNIESZKA KRZYSIAK

Depozyt dwóch naszyjników brązowych z okresu halsztackiego z Cetynia, pow. Bytów 83

KAMIL NOWAK, PAWEŁ GAN, PIOTR FUDZIŃSKI, ARTUR PALEJ,
MARCIN GÓLCZYŃSKI, MONIKA KWIATKOWSKA

Skarb z Jodłowna, gm. Przywidz, pow. gdański, woj. pomorskie. Kontekst osadniczy oraz zagadnienia typologiczno-chronologiczne..... 91

ANNA REMBISZ-LUBIEJEWSKA, PAWEŁ LITWINIENKO, MARIA
KAROLINA KOCIŃSKA, PIOTR GOMULSKI, PATRYK MUNTOWSKI

Dwa średniowieczne wraki odkryte w 2021 roku w Gdańsku przy ul. Wałowej 35 115

JOANNA DĄBAL

Ceramiczne fajki z badań archeologicznych w Słupsku 145

Z Ż A Ł O B N E J K A R T Y

ALEKSANDER ANDRZEJEWSKI

Profesor Jerzy Kmiecinski (1927–2022) – zasłużony badacz Pomorza
Gdańskiego 167

ADOMAS BUTRIMAS, DANUTA KRÓL

Rimutė Rimantienė (25.10.1920–4.07.2023). Nestorka litewskiej archeologii...173

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V ŠUMPERKU

VLASTIVĚDNÝ
SBORNÍK

SEVERNÍ MORAVA

VLASTIVĚDNÉ
muzeum
V ŠUMPERKU

Olomoucký kraj

109. svazek
67. ročník

REDAKCE

PhDr. Marie Gronychová, vedoucí redaktorka, a Mgr. Pavla Hajtmarová, výkonná redaktorka.

OBSAH

Články

- Michaela Kollerová: Z dějin zábřežského zdravotnictví
– nerealizovaný projekt nemocnice 3
- Kristina Lipenská: Funkcionalistický hotel Grand v Šumperku
coby zapomenuté dílo architekta Bohumíra Čermáka. 12

Zajímavosti

- Jakub Halama: Archeologové v Erbenově ulici v Šumperku – záchranný
výzkum dosud nejsevernější pravěké osady v Pomoraví. 24
- Josef Faltičko: Zapomenutá pozdně renesanční kazatelna z chrámu
sv. Archanděla Michaela v Branné 27
- Matěj Matela: Vybrané črty z výprav českých vlastenců
na Králický Sněžník v posledních dvou dekadách 19. století . . . 32
- Michaela Kollerová: Leo Slezak a jeho šumperské návraty 36
- Petr Možný: Pravoslav Tesařík, voják československého
zahraničního odboje 39
- František Všetíčka: Zde hnije pastýř bez bílého stáda 44
- Zbyněk Žouželka: 100 let muzea v Mohelnici (1923–2023) 47
- Milena Filipová: Vzpomínka na Vlastivědný ústav v Šumperku 1963–1978. . . 51
- Jana Uhlířová: Kýchavice bílá Lobelova u Vysoké 58

Poklady z našich depozitářů

- Milan Dvořák: Nové přírůstky v entomologické sbírce
Vlastivědného muzea v Šumperku 60

Recenze 63

- Mimo jiné vyšly ještě tyto tituly 69

Zprávy

- Marie Gronychová: Vlastivědné muzeum v Šumperku v roce 2022 70

E 277/67

Knihovna
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v. v. i.

61 757

Archeologický ústav AV ČR Brno

423640061747

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

CONTENTS

Marcin Szeliga, Anna Zakościelna, Piotr Włodarczak Man, Flint and Rock'n'Roll	9
ARTICLES	11
Radosław Dobrowolski, Sławomir Terpiłowski, Marcin Szeliga, Tadeusz Wiśniewski Flints of the Chełm Hills (Rejowiec flints) – origin, sedimentation environment and exploitation in prehistory – a case study from the Lechówka site	11
Antonín Přichystal, Jan Michał Burdukiewicz, Andrzej Wiśniewski Silicite („flint”) from Opole-Groszowice: Contribution to recognition of the raw materials used during prehistory in the Odra River valley	31
Magdalena Sudół-Procyk One century of studies on chocolate flint. And what do we really know about it ...?	49
Barbara Sałacińska, Sławomir Sałaciński Settlement base of the Neolithic banded flint mines in Krzemionki Opatowskie – an outline of the issues	67
Piotr Chachlikowski Between the use, copying and innovation. A contribution to the studies on the stone tool industry in Neolithic societies of the Globular Amphora Culture in the Polish Lowland (the Kujawy region)	105
Katarzyna Pyżewicz, Witold Gruzdz Backed bladelets production among Magdalenian groups in south-eastern Poland – selected examples	125
Tomasz Płonka The Tardenoisian concept in Polish Mesolithic studies	141
Sławomir Kadrow, Anna Zakościelna The origin of the trough retouch in the Lublin-Volhynian culture	157
Jolanta Małecka-Kukawka, Stanisław Kukawka, Kamil Adamczak New insights into the use of “imported” flint raw materials in the younger phases of the Funnel Beaker culture in the Starogard Lake District	187

Lucyna Domańska	
Micro-regional variants of the flint knapping traditions in the Late Neolithic from the perspective of Prokopiak's Mount	205
Piotr Włodarczak	
The K-variety flint in the Final Eneolithic of Lesser Poland	221
Witold Migal	
Obvious non-obviousness. Bifacial sickles of banded flint	237
Michał Szubski, Jakub Niebylski, Witold Grużdź, Michał Jakubczak, Janusz Budziszewski	
Modern flint mining landscape and flint knapping evidences from Kraków Gunflint Production Centre – What do we know from LiDAR and field survey	247
FIELD SURVEY AND MATERIALS	269
Dariusz Bobak, Maria Łanczont, Adam Nowak, Przemysław Mroczek, Marta Połowicz-Bobak, Karol Standzikowski	
Eastern periphery of the Magdalenian world. Wierzawice 31 hunting campsite (SE Poland)	269
Michał Przeździecki, Karol Szymczak	
Technological studies of the lithic materials from the site Wołkusz 3 in NE Poland. The concept of the preferential blades' production	299
Grzegorz Osipowicz, Justyna Orłowska, Justyna Kuriga	
Pedantry in Palaeolithic? The story of two small Swiderian pits from Chełmno-Dobrzyń Lakeland	325
Michał Jakubczak, Janusz Budziszewski, Michał Leloch, Natalia Gryczewska, Marcin Szeliga, Małgorzata Kot	
Mining field „Dąbrówka-I”. Neolithic Jurassic flint mine with vestigially preserved mine relief	345
Maciej Dębiec, Andrzej Pelisiak	
A specific obsidian workplace at the Malice culture settlement in Kraczkowa 31, Podkarpackie Voivodship (southeastern Poland)	373
Iwona Sobkowiak-Tabaka, Bernadeta Kufel-Diakowska, Aleksandr Diachenko	
Kamianets-Podilskyi (Tatarsky) in the Middle Trypillia flint networks of Forest-Steppe Ukraine	389

Anna Zakościelna

- Prepared/abandoned/symbolic? – a monumental grave of the Funnel Beaker culture from site 3 in Strzeszkowice
Duże, Lublin District 411

Monika Bajka, Marek Florek

- Two flint axes from Sadłowice, Opatów District, Świętokrzyskie Voivodeship. Contribution to the research
of the Globular Amphora settlement in the Sandomierz Upland 433

Piotr Mączyński

- Flint products from a Globular Amphora culture grave in Stafankowice-Kolonia, Hrubieszów District, site 33
in the light of the latest considerations 441

Paweł Jarosz, Mirosław Mazurek, Anita Szczepanek

- Funeral rite of Mierzanowice culture in the Vistula and San rivers – graves from Rozbórz, Przeworsk district 459

Anna Hyrchała, Katarzyna Pyżewicz, Bartłomiej Bartecki

- Flint sickles from graves of the Strzyżów culture, in the light of use-wear analysis 485

Jacek Górski, Mikołaj Orzechowski, Damian Stefański

- Krummesser-type knives from the settlement of the Trzciniec culture in Tur Dolny-Busina, site 3,
district Pińczów 501

Justyna Baron, Aleksandra Hrynkiewicz-Bogenryter

- Flint and bronze spear and arrowheads from the Bronze and Iron Age settlement at Ruszowice in SW Poland ... 513

CHRONICLE**Anna Zakościelna**

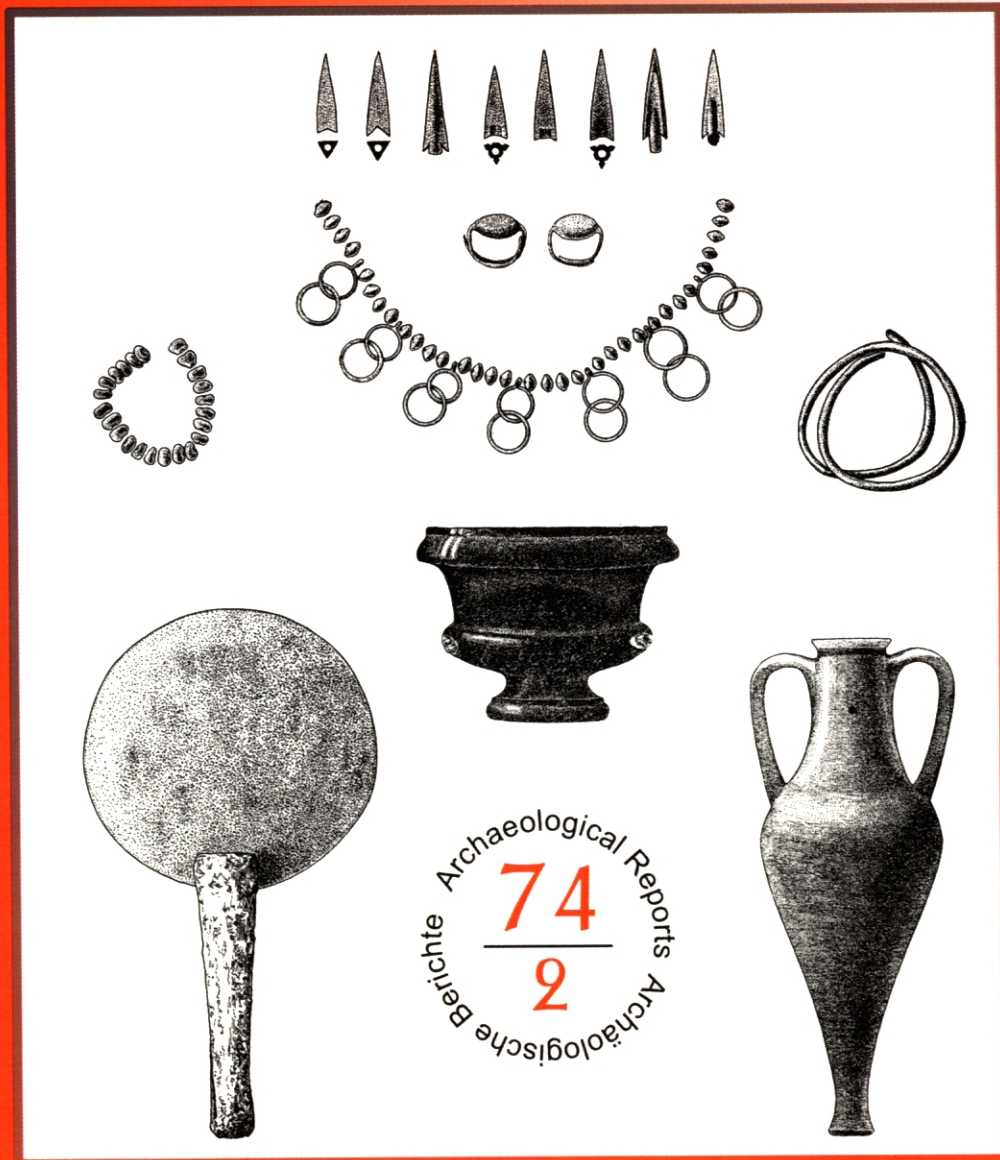
- Jan Gurba PhD, DSc (15 February 1929 – 30 October 2021) 525

REVIEWS**Agnieszka Czekał-Zastawny**

- (review) Peter Stadler and Nadezhda Kotova: Early Neolithic Settlement Brunn am Gebirge, Wolfholz, in Lower
Austria. Volume 1. Early Neolithic Settlement Brunn am Gebirge, Wolfholz, Site 2 in Lower Austria
and the Origin of the Linear Pottery Culture (LPC) 531

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

CONTENTS

ARTICLES

Małgorzata Markiewicz

Image communication and contemporary visualisation in the popularisation of archaeology 7

Eliso Kvavadze, Maia Chichinadze, Amiran Kakhidze, Nargiz Surmanidze, Malxaz Nagervadze

Palynology as an Important Tool for the Reconstruction of Diet, diseases and Folk Medicine
of the Population of the Classical Period Settlement Namcheduri II (Western Georgia) 29

Denis Topal, Mariana Sirbu

Guest from the West: Early Hallstattian hoard with ornaments discovered near Nisporeni 53

Olena Fialko

Weapons of long distance combat in the arsenal of Scythian female warriors 75

FIELD SURVEY AND MATERIALS

**Tomasz Płonka, Marcin Diakowski, Bernadeta Kufel-Diakowska, Wojciech Bronowicki,
Beata Miazga, Krzysztof Stefaniak**

A new find of a Mesolithic antler axe from western Poland 93

Andrzej Bronicki

Eneolithic flat axe from Raciborowice, Site No. 7, Białopole commune, Chełm district 111

Danuta Żurkiewicz, Jakub Niebieszczanski, Jan Romaniszyn, Sebastian Teska

First earthen long barrows in central Greater Poland. Results of test excavations in FBC cemetery,
Sobota, Site 52 139

Agata Borowska

The settlement of the Baden culture at Grodkowice Site 4, Wieliczka district, in the light of the results
of excavation from 1959, 1962-163 and new analyses 165

Barbara Niezabitowska-Wiśniewska, Tadeusz Wiśniewski

Another piece of the puzzle – Barrow III of the Corded Ware culture at Site no. 3 in Ulów, in Middle Roztocze 189

Weronika Skrzyńska, Przemysław Makarowicz, Patrycja Siłska Textile-impressed pottery from the Bronze Age settlement in Szczepidło	227
Piotr Łuczkiwicz, Paweł Gan, Jörg Kleemann, Aneta Kuzioła Research of Roman-period metallurgy: Remarks based on the chemical composition analyses of the eye brooches of the Prussian series from the burial ground in Malbork-Wielbark	249
Grzegorz Kuś, Maciej Trzeciński, Paweł Gan Down by the river to the middle of nowhere? Avar-period metal artefacts discovered in Janowiec, site 3, Puławy district	289
Anna Tynieć The early medieval pottery with admixture of calcium carbonate in the ceramic fabric (samples from hillforts in the Nida Basin)	317
Beata Miazga, Paweł Milejski The second hoard from Strzelce Krajeńskie (2014) – preliminary studies and metal analyses of selected coins	337

CHRONICLE

Wojciech Filipowiak, Karolina Kokora Report on the jubilee international conference "Towns that created Europe. 70 years of Polish archaeological research in Wolin", Wolin, 26-28.08.2022	367
---	-----

REVIEWS

Anna Rauba-Bukowska (Review) Aldona Kurzawska and Iwona Sobkowiak-Tabaka (eds), <i>Mikroprzeszłość. Badania specjalistyczne w archeologii</i> . Poznań 2021: Wydział Archeologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	373
---	-----

Sprawozdania Archeologiczne is regularly listed in the International Current Awareness Service: Anthropology. Selected material is indexed in the International Bibliography of social and Cultural Anthropology.

Indexed in:

IBZ – International Bibliography of Periodical Literature

IBZ – CD-ROM

E 1797 61712

Knihovna
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
V ÚPR. BRNO, v. v. i.

ZPRAVODAJ

Muzea Komenského v Přerově

leden–březen

2023

Knihovna
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
v. v. i.

duben–červen

2023

ZPRAVODAJ

Muzea Komenského v Přerově

E 1497 61 712
Knihovna
ARCHAEOLOGICKÝ ÚSTAV
V ČR, BRNO, v. v. i.
červenec–září
2023

ZPRAVODAJ

Muzea Komenského v Přerově

E 147
Knihovna

ANTROPOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v. v. i.

61 712

ZPRAVODAJ

Muzea Komenského v Přerově

říjen–prosinec

2023

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v. v. i.

ZPRAVODAJ

Muzea Komenského v Přerově

61 703
leden–březen
2024

